

21.

ACC. N:R M. 16633:1-4.

Landskap: Skåne Upptecknare: Anny Skarving
 Härad: Berättare: Nils Holm
 Socken: Hässleholm Berättarens yrke: järnvägsman
 Uppteckningsår: 1965 Född år 1879 i Hässleholm

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Stadstraditioner. s. 1-4.

LUF 126
a-g.

Skriv endast på denna sida.

M. 16633.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folkliv.försk-
ning vid Lunds universitet

Ifylles av uppgiftslämnaren

Berättarens namn: NILS HOLM
" födelseår: 1879
" födelseort: HÄSLEHOLM (STORBY FÖRSÄMLING)
" yrke: JÄRNUÄGSMAN (YTRE TJÄNST)

Makes/makas namn: HILDA ELISABET (JOHANSSON)
" födelseår: 1883
" uppväxtort: KOHEDA
" yrke: HEMMAFRU

Faders namn: PER HOLM
" födelseår: 1841
" uppväxtort: HÄSLEHOLM
" yrke i staden: STATIONS KARL
" yrke före ev. in-
flyttning till staden: _____

Moders namn: ANNA PERSSON
" födelseår: 1849
" uppväxtort: BALINGSLÖV
" yrke i staden: HEMMAFRU
" yrke före ev. in-
flyttning till staden: _____

Farföräldrars yrke: _____
Morföräldrars yrke: _____
Antal syskon: 1 BRÖDER

16633: /
ACC. N:R M. 126 A

Fadern dog, då Nils Holm var 2 år (1881). Han hade till sin död, arbeta som stationskarl vid Hässleholms station. Modern, som hade 14 kronor i månaden efter fadern, arbetade periodvis som tvätterska i privata hem. Hon har inte berättat något om sitt arbete. Hon ingick i ett tvättag å tre personer, varav en var chef och skickade efter de andra, då arbete fanns. Arbetstiden började klockan 4 på morgonen och fortsatte tills på kvällen. Man tvättade som regel i två dagar. Nils Holm vet inte vad modern förtjänade, utom att hon fick maten på arbetsplatsen. ^{Då} Hon arbetade iordningsgjorde hon maten till Holm och hans broder, som sedan fick sköta sig själva under dagens lopp. Han vet inte hur mammans inställning till arbetet var, utom att hon var tvungen eftersom pensionen inte räckte till, till försörjningen.

Efter sin konfirmation 1893 arbetade Holm som springpojke i en affär i Hässleholm. Han var 15 år och arbetstiden var ca. 9 timmar. Han fick arbetet genom att fråga i affären om de hade bruk för ett affärsbud. Han kommer inte ihåg, vad han fick i lön. Hans moder tog hand om pengarna som gick åt till kläder. Själv fick han lite att spare. Han och hans broder fick hjälpa mamman i hemmet. Bl.a. med att hämta vatten och skaka mattor.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16633:2.
126 b

N.H. bodde under sin uppväxttid i Hässleholm, som då var ett municipalsamhälle. Familjen flyttade flera gånger. Det första huset var ett gårdshus och lägenheten bestod av ett rum och kök. Huset var byggt av ~~en~~ värden, murare Andersson, som själv bodde i gatuhuset. Detta sista var byggt av ~~värden~~ tegel. Värden gjorde själv de reparationer som behövdes. Man umgicks inte, men hälsade på varandra. Hyran är okänd. Sedan flyttade man p.g.a. utrymmesskäl till Goodtemplargatan, där man fick en lägenhet på två rum och kök. Huset där var av trä och brann sedan ner. Man flyttade sedan till ett hus på 2. avenuen, även där två rum och kök. Värden vid Goodtemplargatan var snickare. Familjen omgicks inte heller med honom, utom då hyran skulle betalas. Då N.H. bäst kommer ihåg huset på Goodtemplargatan har vi i fortsättningen koncentrerat oss på detta.

Av de två rummen disponerades det ena som finrum och det andra som vardagsrum. Mamma sov i vardagsrummet och pojkarna i finrummet. Hemarbetet uträttades huvudsakligen i köket, men man åt i finrummet om man hade gäster och i vardagsrummet i vardagslag. Barnen fick vistas i finrummet även på dagen om de ville. Detta rum begagnades inte så mycket på vintern, då det inte fanns uppvärmningsmöjligheter där.

N.H.s mamma var nöjd med sin bostad, hon hade inte så stora fordringar och hade inte råd att skaffa sig bättre. Men lägenheten var efter dätidens standard inte så dålig. Minnet av möbleringen i bostaden är mycket diffust. I finrummet fanns bl.a. en stoppad soffa och en ärvd byrå. Sedan tillkom en annan byrå som N.H. själv köpte för sina sparpengar. I vardagsrummet stod ^mmammans säng. Garderob fanns på vinden. Möblerna var ~~bl.a.~~

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16633:3.
ACC. N:R M. 126 b

utom byrån köpta då föräldrarna gifte sig. På väggarna fanns inget, på golvet, som aldrig sandades, fanns trasmattor. N.H.s mamma hade en fjäderdyna i sin säng och pojkarna hade täcken. Bostaden uppvärmdes med en järnspis som stod i vardagsrummet. I köket fanns en vanlig köksspis. Belysningen var fotogenlampor, som tändes då skymningen föll på. Man hade inga särskilda regler.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16633: 4.

ACC. N:R M. 126 c.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Den dagliga kosten bestod av husmanskost, mycket potatis, päregröt (potatisgröt) ^{fläsk} mm.
På tisdagar och lördagar, då det var torgdagar, åt man fisk, sill och dylikt. Mjölk fick familjen varje dag och likaså kaffe som serverades på morgonen och eftermiddagen. Man hade motvilja mot hästkött, men lever åt man ibland. Av fisk åt familjen de vanligast förekommande sorterna såsom sill, torsk och spätta. Man tyckte om ål, men åt det sällan, då ~~m~~ det var för dyrt att köpa. Makrill förekom också. Alla sorters grönsaker förekom: vitkål, blomkål och morötter o.s.v. Det fanns inga tomater, men Holm har sett dem under sin uppväxttid. Apelsiner inköptes ibland, men inga andra sydfruktar. Matvaror inköptes på torget eller i affärer. N.H.s mamma bakade vetebröd och bullar, det fanns bak~~ning~~ugn i köksspisens. Stekt och koft mat fanns i lika stor utsträckning. I hemmet fanns de vanligast förekommande hushållsredskap. Kaffebönorna maldes i kvarn. Det koktes in lingon och gurkorx som man hade över vintern. Konserverna förvarades i särskilt matkällare där man också hade vinterförrådet av av potatis och morötter.

Under krigsåren var N.H. gift och bodde i Eslöv. Familjen svält aldrig, men det var lite besvärligt med bränslefrågan ibland.

(Söndag kl. 9)

I barndomshemmet fick man tre mål om dagen. Kaffefrukost kl. 7^{1/2} middag kl. 12 och kvällsmat kl. 18. Alla familjemedlemmarna åt på samma gång, man åt i vardagsrummet och där fick maten tysta mun. Man hade alltid vaxduk på bordet. Matservicen förvarades i skafferiet. När familjen kom på besök bjöds det på kaffe, bullar och skorpor. Ingen sprit förekom, familjen var absolutister.